

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Köziratok nem adatk vissza.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK“

IX. évfolyamára.

A közügynek kívánunk szolgálatot tenni lapunkkal. Vármegyénk, városaink és községeink érdekei, fejlődése iránti önzetlen buzgalom vezérelt minket eddig és vezet a jövőben is. Kérjük vármegyénk mélyen tisztelt közönségét s mindazokat, kiket viszonyaink és közügyeink érdekelnek, méltányolják törekvéseinket s támogassanak nehéz feladatunkban.

A „Közérdek“ előfizetési ára:

Egész évre — 4 forint
Fél évre — 2 „
Negyed évre — 1 „

A „Közérdek“ szerkesztősége és kiadója.

Az influenza.

Az influenza, mely eddig ezen név alatt csak a szakemberek előtt volt ismeretes villámgyors elterjedésénél, a megtámadást emberek nagy tömegénél s ember életben és vagyonban okozott pusztításával fogva, méltán kelti fel a közfigyelmet. Nincs kétség benne az influenza név mélyen fog a jelen nemzedék emlékezésébe vésődni s emlegetni fogják a következő nemzedékek is. A Párizsból érkező híreket, melyek a halandóság megdöbbentő felszökkenéséről szóltak, hajlandók voltunk eddig túlzásnak tartani: most a szemünk előtt lefolyó betegségek s megtörtént halálozások arról győznek meg, hogy kelletlen vendégünket többé kieselyünk nem szabad s mindenkinek saját maga, családja s hazája iránti kötelessége lelkiismeretesen alkalmazni azon óvszabályokat, melyeket tudomány és tapasztalat mint a baj elkerülésére vagy súlyos következményeinek elhárítására alkalmazhat a közönség figyelmébe ajánl. A közönségnek meg kell értenie, hogy a betegséggel szemben, melynek lényege s elterjedési módja még biztosan megállapítva nincsen, nagyon keveset várhat a hatóságtól, a legtöbbet, mondhatni min-

dent magának kell tennie. Hogy valaki a meghűléstől magát miként óvja? miként táplálkozzék? minő ésszerű életmódot folytasson? minő mértékű tartson munkában és élvezetben? arra csak kivételes esetekben gyakorolhat befolyást a hatóság, ez a legtöbb esetben az egyes egyén belátásától s akaratától függ. Pedig a védekezés sikere ezen dialectikus szabályok helyes alkalmazásától függ.

Hazánk gyér népsége, exponált politikai helyzete, gazdaságának s iparának kezdetleges, de szép reményekre jogosító állapota egyaránt megköveteli, hogy az emberi életnek, ezen legbecesebb tőkének megtartására veszélyektől megóvására minden emberileg lehető elkövessünk.

Lapunk más helyén, lapunk egyik jeles orvos munkatársától tüzetes ismertetést közlünk az influenzáról, melynek utmutatásait az olvasóinknak megiszvelés végett ajánlunk.

Gróf Teleky Géza belügyminiszter az influenza csapásainak lehető elhárítására körrendeletben hívja fel a törvényhatóságokat az óvintézkedések elrendelésére. Az influenza kérdés jelen állapota, ezen bajnak látszólagos könnyűsége mellett is elhanyagolás által bekövetkező veszélyei s az elkerülés módjai e rendeletben oly szabatos rövidséggel világos — érthető nyelven vannak felkarolva, hogy közérdekű dolgot vélünk cselekedni, midőn annak a közönségre vonatkozó részét a következőkben szösz szerint közöljük.

Influenza elnevezés alatt Európa több államában és hazánk területén is, járványos jelleggel egy, legnagyobb részben enyhébb lefolyású és többnyire hurutszerű tünetekkel járó betegség uralkodik, mely a lakosság nagyobb részét tömegesen, majdnem egyidejűleg lepi meg. A betegség az ez iránt meghallgatott orsz. közegészségi tanács szakvéleménye szerint leginkább hirtelen rázó hideggel szokott fellépni és 2—3 napig tartó magas lázzal, a testi erők hanyatlásával, lassu fellábadozás ritkán kiütéssel is jelentkezik. A korának három alakja különböztethető meg: 1. a gyomor bántalmazottsága: hányással, étvágytalansággal és néha hasmenéssel; 2. a hurutos alak: a légzőszervek bántalmazásával, gyakran szemköt-hártyalobbal; 3. az ideges alak: jelentékeny fájdalommal és szorongási érzettel. E kóralakok

egymásba is átmenhetnek. A járvány magába véve rendszerint enyhe lefolyású; de ha más betegség, főleg pedig tüdőlob csatlakozik hozzá, akkor súlyos megbetegedéssé is válhatik. A szóban lévő betegség meglephet nyágon bárkit is, de leginkább azon egyének esnek abba, a kiknek szervezetük akár eredetileg, akár pedig erőment betegség-ek folytán meg van gyengülve s a kik egyébként is szenvednek a légzési szervek hurutjában s így a kór behatásával szemben csekélyebb ellenálló képességgel bírnak. Az influenza az orsz. közegészségi tanács szakvéleménye szerint főleg miomatikus fertőzmény által idéztek elő; hogy vajon terjed-e közvetlen ragályozás útján is, nincsen kétséget kizáró módon megállapítva. Ennélfogva az ellen a hevenyragályos járványok alkalmával rendszerint fogantatva vétetni szokott óvó és gátló intézkedések mint például a közlekedési korlátozások, vagy a betegeknek szoros elkülönítései ugyszintén feltétlenül rendszabályok fogantatosítása, az eddig tett tapasztalatok szerint, célravezetőnek nem bizonyult. Ehez képest a betegség terjedése ellen, az adott körülmények közt, egyedül helyes és indokolt intézkedés az orsz. közegészségügyi tanács szakvéleménye és javaslata alapján abban áll, hogy a lakosság minden meghűléstől óvakodásra, és életrendi hibák elkerülésétől való tartzkodásra kellő módon és behatólag figyelmeztessék. Ez okból felhívom a törvényhatóságokat, hogy a törvényhatósága területén a legkiterjedtebb módon figyelmeztessék a lakosságot arra, hogy az influenza elleni illetőleg annak távoltartása céljából mindenki, kivált gyermekek, agok és beteges emberek a meghűlést gondosan kerüljék, evésben, ivásban bármilyen élevezetben mértékletességet tartsanak. Nagy fontossággal bír a lakások levegőjének tisztasága, minélfogva a lakások — a benne tartózkodók meghűlésének kikerülésével — szellőztetendők. Kiválóan pedig szigorúan ügyeljenek fel magukra azok, a kik az influenzát tapasztalhattak, hogy felgyógyulásuk után azonnal magukat újabb ártalmaknak ki ne tegyék, mivel ezek ezen betegségre hajlamosítottaknak lenni látszanak, abba igen könnyen újból visszaeshetnek s újabb megbetegedésük súlyos következményekkel is járhat.

TÁRCZA.

Azt hiszed . . . *)

Azt hiszed, hogy minden dalom
Egy-egy új szerelmi virág,
Mit nemcsak te, de keblére
Tűzhet az egész hölgyvilág.

Azt hiszed, hogy minden szép lány
Minden szép nő szerelmesem,
S mint lepének virágok közt:
Koszoruz az én életem.

Azt hiszed, hogy mint a harmat,
Mely reng a gyöngye fűszálon,
Az én szívem is felolvad
Bármely meleg szemsugáron.

Azt hiszed, mint a déli báb,
Melyben egy egész táj rezeg —
Lelkemnek vágy karjaival
Szókat barnát ölelgetek.

Azt hiszed, hogy mint a folyó
Szívem hol árad, hol apad —
Egyik perczben szerelmet szó,
Máskor szerelmet tagad.

Azt hiszed, mint verőfényre
A szép, tünde habcsillanat.

*) Mutató a költőnek e hóban megjelenő verskötetéből.

Lelkemre is új képet hoz
Minden rövidke pillanat.

Azt hiszed, hogy mint az árnyék
Virágos mezőn elnyúló —
Hűségem is olyan lenge,
Olyan játszi, olyan muló.

Nem hiszed, hogy minden dalom
Csak rólad zeng szép kedvesem! . . .
Nem hiszed azt, hogy kívüléd
Nem jut szívemig senki sem.

Nem hiszed, hogy vágyó lelkem
Kedves lényed hű repkénye,
Nem ragyog más leveleim
Csak képednek tündér fénye.

Nem hiszed, hogy mint a virág
Mit „napraforgó“-nak hívnak —
Szívem érzelem-virági
Csak a napnak: neked nyilnak.

Nem hiszed, hogy mint a kagyló
Érted igaz könyvet sírok,
S hogy e gyöngynél — szerelmemből —
Egyéb kincscsel én nem bírok.

Nem hiszed, hogy forrón, mélyen
S egyedül téged szeretlek —
Elhiszed-e ha majd érted
Nemsokára eltemetnek? . . .

Kapácsli Dezső.

Az influenza.

A múlt év október havának közepén a Kaukasus völgy-katlanában jekvő falvakban egy járványos betegség ütötte fel tanyáját, melynek híret csak akkor közölték a napi lapok, midőn Szent Pétervárt is nagy arányokat öltve egész Oroszországot elárasztotta. A többi országoknak is fővárosaiból érkezett rendre a hír, hogy december havában az influenza Berlint, Bécsset, Párist, Madridot és Rómát felkereste. Azonban magunkon tapasztalhattuk, hogy mire az influenzának Budapesten kitérőse december hó közepén megállapított, egyidejűleg az ország legkülönbözőbb vidékeiről jelentették, a jelenkor orvosai előtt ismeretlen betegséget, melynek jelenlétét december 20-ika óta nálunk sem lehet elvitatni.

Az influenza gyors elterjedésének dacára constálthatni, hogy az enyedi esetek, nem a légárammal jöttek, hanem emberek által hozták: egy utazó Szebenből, a másik Segesvárról, a harmadik Brassóból 3-an Budapestről hozták be az influenzát csaknem egyidejűleg, mely azután oly módon, mint a vörös himlő terjedt egyénről egyénre.

Tudnillik elegendő az influenzás szoba levegőjét beszívni, az influenzással beszélni, kezét fogni hogy két nap múlva azt mi is megkapjuk.

Ellenben, ha valaki az utcán jár oly ház előtt, melyben influenza dühöng nem valószínű, hogy elkapja a betegséget.

Nem valószínű mint 50 évvel ezelőtt hitték, hogy az influenza a légárammal községek határain átvitelve megtartsa erejét.

Alsófehérvármegye közigazgatási bizottságának 1890 január 8-n tartott gyűléséből.

Miután főispán ő mlgát betegség tartoztatta távol, Csató János alispán elnököl s első sorban az új év alkalmából üdvözölte a tagokat, azután pedig az új tiszti kart ajánlotta a közig. bizottság jó indulatába. Bejelentette hogy az új főpénztárosnak a házi pénztárt részletes leltár mellett átadta. Sajnosan tapasztalván a marhák közötti ragályos száj és körömfájás terjedését s az egyes községekre elrendeli szigorú zárlatok folytán a forgalom és kereslet fennakadását, tekintettel a különben kedvező körülményekre, indítványozta, hogy a földmívelési ministeriumhoz távirati uton kérés intéztesék az egész vármegyének egy járványterületét nyilvánításra végett, mely esetben, a vármegye határai között a forgalom részben felszabadulhat, természetesen az egyes udvarokban előforduló esetekre nézve az övrendszabályok szigorúan fenntartandók. Az indítványt elfogadta a bizottság s távirat uton a kérelem azonnal fel is terjesztetett. A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint december hóban befolyt: 75.486 frt 54 kr egyenes adó. Hátralék: 630.287 frt 80 kr. Hadmentességi díjban befizetett: 4515 frt 50 kr. Hátralék: 57.891 frt 42 kr. Az arvaszéki elnök jelentéséből érdekes adatul emeljük ki, hogy a felügyelete alatti ingatlan árva vagyon összes értéke: 1074978 frtot tesz. A kir. építészeti hivatal jelentése szerint sem az állami, sem a tör. hatósági utakon nem volt forgalmi akadály. A csombordi hid munkába vétetett; a czölöpözés foly. Az abrudbányai s az új remetei uton nagyobb szakaszok kiépítésére kedvező árlejtés tartatott. Az abrudbányai utra ubiztosul ifj. Winkler János választott meg. A kir. tanfelügyelő előterjesztette vallás és közokt. ügyi miniszter azon értesítését, miszerint az állam jövőre 5 évre előre fogja magállapítani a népiskolák javadalmazását. Sajnosan kell megjegyeznünk, miszerint a közoktatás ügyi. ministeriumban nagyon mostohán bántanak el a népiskolai költségvetésekkel, amennyiben a legszükségesebb kiadásokat is pl. fűtés könyvtár stb. annyira levonják, hogy valóban kellemetlen helyzetbe hozzák ez intézetek gondnokait és tanítóit. A kir. ügyészek a fogházakról s a főjegyzőnek a halászfalvi és vizaknai fogházak megvizsgálásáról tett jelentései után dr. Magyar Károly főorvos tett jelentést, mely szerint az egészségügyi állapot december havában nem volt kedvezőtlen a halálzási arány. Az influenza néhány esetén kívül a vörheny kevés számmal ronszó toroklob, álhimlő, fűtőmirigylob fordult elő. A 4. rend. tan. városban 21 férfi és 25 nő halt el. A megyei kórházban 95 beteg ápolatott s ezek közül 3 meghalt, 38 elbocsátatott.

Az influenza n. enyedi orsz. fegyintézetben is járványosan törvén ki, a főorvos a vizsgálat s az esetleg szükséges javaslat megtételére kiküldetett.

Az egyes albizottságok választására kerülvén a sor, meg választattak: 1. a fegyelmi választmányba: Baris Ferencz nagyprepost, Batta Bertalan, id. Gáspár János Nádory Vilmos; póttagokul: Szalánczy Lőrincz és Popp György.

2. Az erdő rendészeti albizottságba: Csató János alispán Novák Ferencz és Kovács Gyula volt erdőmesterek.

3. Az erdő kihágási fellebezési bizottságba: Barcs Ferencz, br. Kemény Géza, Szalánczy Lőrincz, Zeyk

Dániel, Batta Bertalan, Kis Bálint, dr. Mohay Sándor Zeyk József.

4. Az árva ügyi fellebezési bizottságba: Barcs Ferencz Szalánczy Lőrincz, br. Kemény Géza; Batta Bertalan és dr. Mohay Sándor kinevezés útján.

5. A nagyenyedi orsz. kerületi börtön felügyelő bizottságba: Barcs Ferencz és Szalánczy Lőrincz.

6. A községi pótdadó kivetés elleni felszólamlási bizottságba: Csató János, id. Gáspár János, Tóth Miklós Török Bertalan, Müller Mihály.

7. Az egészségügyi bizottságba: mérnökül Nádory Vilmos, építészül Kovács Sándor, gyógyszerészek közül Kovács József.

8. A fogházak megvizsgálása végett Gyulafehérvárra: Csató J., Barcs F., dr. Mohay S. és dr. Nánthán B. Abrudbányára: Csató J., a többi fogházak részére Török Bertalan.

Gyarmathy Sámuel †

Vármegyei életünk egyik, a 60-as években nagy szerepet játszott alakja tűnt le f. hó 12-én este fél 8 óraker Nagyenyeden érsekújvári Gyarmathy Sámuel személyében. Kévs megyénkbeli férfinak jutott oly változatos sors, mint neki, ki pár év óta csöndes elvonultságban élte le napjait, csudálatos ellentétül azon tevékenység és sokoldalú munkásságnak, mely őt oly ismertté s a közügyek terén oly befolyásossá tevő.

Érsekújvári Gyarmathy Sámuel 1821. márczius 31-én Farnoson született Kolozsvármegyében. Édesatyja: Dénes kalotaszegi szolgabíró, később arvaszéki ülnök, — édesanyja Fosztó Anna volt. Iskoláit Nagyenyeden végezte s miután a theológiát is hallgatta (mint 1848 előtt sokan) Szászvárosra ment segédpapnak; kévs ideig teljesítette ezen teendőit, mert csakhamar Marosvásárhelyre ment a királyi Táblához, hol befejezven jogi tanulmányait, ügyvédi oklevelet szerzett. Gyorsan emelkedett ezután. Aranyosszék képviselőül küldte Kolozsvárra; majd Alsófehérvármegye főjegyzőül választotta s mert toll helyett karddal kellett szolgálni a hazát: a nemzetőrségbe állott be, hol őrnagy lett. Alig lón vége az abszolutizmusnak s nevezetett ki Pogány György 1861-ben főispánná, Gyarmathy Sámuel régi helyén látjuk a megyei közgyűlés terem zóldsztalánál. Az ő tollából folytak a legfontosabb határozatok és feliratok, másfelől pedig mint ügyvéd 1862. évtől kezdve, míg a nagyenyedi főiskola mellett a jogi tanfolyam is fennállott, mint jogtanár kiváló eredményt mutatott fel. 1867-ben újra főjegyzőül választott. Ezidőben rendkívüli tevékenységet fejtett ki. Nagyenyed város közügyeiben is tevékeny részt vett s a város nem egy peres ügyét vezeté kedvező megoldásra. 1869-ben szállította el Nagyenyedről a marosvásárhelyi kir. Tábla bírójává történt kinevezése, 1870-ik évben ugyanott kir. főügyész, 1877-ben Budapesten a m. kir. Curia bírója lón. 1887. július havában vonult megérdemelt nyugalomba. Gyarmathy Sámuel háromszor nősült. Második nejétől Vass Izabellától 3 gyermeke maradt: Ernő, Isabelle és Kamilla. Vagyont nem hagyott hátra.

Az influenza terjedése minden ismert ragályos betegségnél gyorsabb és általánosabb.

Már több ízben járt meg a járvány mind az öt világrészt. A jelenlegi járvány is oly magatartást tanusít, mint az 1839-ik évi, ugyanazon tünetek, ugyanazon foka a veszélyességnek ismerhető fel.

Általános elterjedése onnan magyarázható, hogy minden koru és nemű egyének fogékonyak levén iránta, az anyag, melyet megtámadni és terjedésül felhasználni képes sokkal nagyobb, mint a többi heveny (acut) fertőző betegségeknel.

Ugyanis a többi nagyobb mérvben ragályos heveny fertőző betegségek (skarlát, vörös és hólyagos himlő stb.) iránt csupán a gyermekkor bir általános hajlammal.

Egyébiránt az influenza egy helységben 4—6 hánál tovább nem szokott tartózkodni, mert ezen idő elégséges arra, hogy mindenkire elterjedjen. — Maga a világjárvány azonban már több ízben tartott egy egész évig, tehát daczol minden évszakkal.

Nincs megállapítva az, vajjon elveszti e huzamosabb időre az influenza iránti fogékonyt az ember, az által, hogy szenvedett benne.

Valószínű, hogy kétszer nem kapható meg rövid időközben e betegség, erre vall, időszaki megjelenése és eltűnése.

Az utóbbi századokban átlag ötször jelent meg egy században egy helyen, miből az következnék, hogy kiállása mintegy 20 évre mentessé teszi az embert, újabb influenza megbetegülés ellenében.

Ezen kérdés nagyon fontos, azonban eldöntve nincs

Ha így áll a dolog, mint felvettük, úgy remélhetjük, miszerint e csuf betegségtől hosszabb időre meg fogunk szabadulni, elleakező esetben állandószulástól tarthatnánk.

Az orbáncz, tüdőlob, váltóláz, typhus stb. oly betegségek, melyek kiállása a hajlamot nem szünteti meg.

A himlők (hólyagos, vörös, barány), skarlát, veszett-ség stb. olyanok, melyek az irántuk való hajlandóságot, egyszeri kiállásuk által több évre megszüntetik, ezen alapszik a himlőoltás és veszettség elleni oltás sikere.

A korábbi influenza járványokról, sok érdekest közöltek. Voltak igen veszélyes járványok, melyek tüszentes közben hozták létre a halált. Állítólag ezóta kívánják az emberek a tüszentes egymás „egészségére“, sőt a jó katolikusok keresztvetéssel is ezóta tisztelik a tüszentesést.

Az influenza, nevét az 1755. évi járvány alkalmával nyerte, mely Itáliából indult ki, e név a légáltali terjedés hitére vall.

A grippe név (la grippe) a chrypka lengyel szóból 1743-ban alkotott és rekedtséget jelent, mely azon járvány kiváló sajátja volt.

Az 1782. évi járvány Chinából indult ki és gyors terjedése miatt villámhurutnak (Blitzcatarrh) nevezetett.

Az orosz nátha név is régi és onnan ered, hogy az influenza többnyire Oroszországon keresztül tör Európába.

Magyarországon jelenléte 1580-ból említtetik fel először hitelesen és 1851-ből utóljára.

Az influenza lényegét a mai felfogás szerint úgy képzelhetjük, hogy apró gombák vétetnek fel belégzés,

SZINÉSZET.

Végre meggondolta magát Miklósi és aképpen vélte legjobban kitüntetni Nagyenyed és Déva kölcsönös szövetségét, hogy déváról áthozatta énekes primadonnáját, meg Bárdynét s az ő hatalmas közreműködéseikkel f. hó 11-én színrehozta a „Osizmadia, mint kísértet“ című régi jó népsziművet. Ki ne ismerné Sas uram, meg Miska inas pompás alakjait s mégis, mert a töröl szakadt eredeti humort még mindég elegen szeretik, — zsutolt ház nézte Kedy pompásan játszott eszmadiaját s Miklósi Gábor „Mihály diákját“, ki a „hivataltban“ oly hü. hogy méltán kiérdemli a — primadonnát feleségül, ki szépen s vidáman énekelte népdalait.

12-én az „Egér“ helyett „Don Caesar de Bazan“ került színre, mert Rónai Karola beteg lett. Az előadás elég sikerült volt. 13-án Jókai nagy sziműve „Milton a vak költő“ adatott. Fényes nevű költők eme mester alkotása nem gyakorolt a publikumra oly hatást, melyet a mű valódi becsé kíván. Jóllehet e versben írott darab színészeink által bámulatos pontossággal volt megtanulva s a szavakba öntött lélek méltó kifejezést nyert thalia papjai ajkain, mégis az a különbség, mely a cselekvényekben gazdag francia darabok és az ez és ehhez hasonlók közt van, nagyon eminens velt hűfőn este. Fel-tétlen korrekt alakítással játszott Milton (Miklósi igazgató) s nem is maradt sikeres igyekvése méltánytalan: gyakori taps viharok tüntették ki egyes hatásosabb jeleneteit, nem különben az orvos (Kedy), kit már eddigi működéséből és mint kitünő színészt ismerünk, emberül megállta helyét; ugy Bóra (Miklósi Ilon), a vak költő védő angyala, a közönség állandó rokonszenve mellett játszta nehéz szerepét; a két lovag (Kovács és Miklósi), valamint Lady Milton (Tölvölyginé) s ugy a többi szereplők és a darab sikeres előadását biztosították. 14-én Az ideges nőket egy igen szellemes és mulattató jelenetben gazdag francia vigjátékot hoztak színre, melyben a szereplők között Rónai Karola (Antonina), Tölvölyginé (Szidonia), Miklósi Ilon (Felizia), Kovács (Pontgibaud gróf) és Kendi (Chamoisel) váltak ki. 16-án Pailleron nagy hírű és kitünő vigjátéka az Egér szinpadunkon először mutatott be igen összevágó előadásban az összes szereplők sikerült alakításainál. Közönség az előadásokot csak közepes számmal a majd minden családnál fekélyes influenza nagyon érezteti hatását a szinpad látogatásában is, pedig a jóravaló társulat, mely még 7—8 előadást fog nálunk tartani, valóban megérdemli a közönség pártolását.

IRODALOM.

A „Képes Családi Lapok“ szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap már tizenegy év óta küzd hazafias lelkesedéssel és kitartással nemzeti irodalmunk bástyáján; már tizenegy év óta lobogtatja a nemzeti művelődésnek s izlés nemesítésnek a zászlaját, és most is, a midőn Brankovits György jeles szerkesztésével már tizenkettedik év folyamába lép a legelőkelőbb, a legkötönyebb írók és írók műveivel indul — a nemzetiségünket még mindig fenyegető s hazánkat sáska rajkét előzőnlő német szépirodalmi lapok elleni hadjáratra. A „Képes Családi lapok munkatársai: Jókai Mór, Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Dalmady Győző, Temérdek (Jeszzenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Brankovics György, Rudnyánszky Gyula, Pósa Lajos, Prém József, dr. Sziklay János, Palágyi Lajos, Inezedy László, Muray Károly, Méri Karoly, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Benitzky Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay

evés közben testünkbe, melyek a véráram útján az izmok idegek, légutak és emésztési szervekben 2 nap alatt elszaporodnak, midőn kitör a láz, mely 1—3 napig tart. Ez alatt a megtámadott idegek (agy, szemideg) és izmok (szemizmok, hát, végtágok, keresztizaj, rekeszizom) fájnak.

Gyakran orr, nyivitorla, mandola, garat, gége, tüdőhurut, sőt ritkábban tüdőlob kisérik az influenzát.

Máskor a gyomor és belek támadtatván meg, hányás és más tünetek csatlakoznak hozzá.

Mint hogy az influenza éptegy, mint minden más betegség a különböző egyéneket különböző szervekben támadja meg igen különböző mérvben, azt chablon szerűleg gyógykezelné nem lehet, minden súlyosabb esetet csakis a szakértő orvos bírálhat meg, a követendő kezelés tekintetében Ep ezért az antipyrin és acetanilidnek, melyeknek a főfájás és láz szakában használata a leggyakoribb gyógyszereszek általi kiadását orvosi rendelet nélkül utolag betiltották.

Az influenza, a csatlakozó tüdőlob által mindenkire nézve veszélyessé válhatik. Chronikus tüdő és vérkeringési bántalmak esetében pedig, mindig komoly betegülés szokott lenni. Sőt az esetek fele részében ezen bonyodalmak nélkül is a lázás szakban, kínzó súlyos betegséget képez.

Cholera sok járvány közül csak az 1831-ik évit követte, a mi pusztá véletlenségnek tulajdonítható.

Az influenza áterjedhet az állatokra is (lovak, kutyák, dámszarvasok), de főleg a lovak közt pusztító járványt idézhet elő.

Dr. W. A.

Benitzky Irma, Hev Gáll Karolin, Karol

Vajon ki es

a külföld műveivel — még kevésbé. — mi lapok között a irodalom minden műveit mutatják be újabb divatképekkel kérészet s a könyh „Regény melléklete meg évenként előfiz

Zöld boríték melyeknek megfejtő Családi Lapok“ de adhatók a család tartományának mégis előfizetési ára a együtt egész évre 6 o. e. s a kiadó hív melyez az előfizet kívánatra bárkinek kal.

Kapácsy D tönk előszavával mű érzelmet egyszerű dalba fűzni. Édes fájdalmat vagy bol vele örülünk. Meg egy hangulatos ve ajánljuk, Kapácsy mert ő volt az első kőzetpette, oly fá jelenleg Heves me fizetési pénzek (1

— Megy

Egyik legtevék fáradhatlan tag gabiráját, a me férfi kora teljé haial s juttatta azonnal, hogy szegedte ágylo Alvinczre anyá jutott szervezet meg s újra tud kioltotta életét. tathatók, —

nagyobb fájdal

árva gyermeke felejtethetlen a

József alsófehér

erdélyi rom. ka

kath. egyház

elnöke életének

reggeli 1/4 4

ájtatos felvétele

tevékenysége.

kedves gyermei

óraiban is az é

letlen halál ne

ki nekik mind

és könnyű a h

telemei a rom.

3 óraker saját

nyugalomra té

helybeli rom. l

óráker fog az l

hó 16-án 1890.

Gábor, mint en

czér Sándor en

Istvánné és Sv

onnek gyermek

gyermekei, mi

osztatlan részve

igaz hazafiz.

— Nekr

okat érint a gy

ben álló agg

következő gyá

sáját és neje

gyermekei: l

Kamilla és Bél

Géza, Ozkár,

Török Bertalan

továbbá öz. sz

szt. miklósi é

Imre, Pál és J

ánnyó fájdalom

nyosnak, mag

nek öz. székh

óvári Pong

rövid szenvedé

gyászos kimult

részvét között.

a kerepesi tem

mise pedig 1

Benitzky Irma, Hevesiné — Sikor Margit, Fanghné Gyujtó Izabella, Gáll Karolin, Karlovszky Ida, Harmath Lujza stb. stb.

Vajon ki eserezné fel az előkelő szellemi kamatok termékeit a külföld műveivel! Magyar ember bizonyára nem! S a magyar nő — még kevésbé. — A „Képes Családi Lapok“ az összes népirodalmi lapok között a legelőkelőbb s legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a leghíresebb festők műveit mutatják be; „Hölgyek Lapja“ ezimű divat melléklete a legújabb divatképekkel hozza, s a nevelés az egészség, a gazdaság, a kertészet s a konyha terén nincs oly kérdés, a melyet ne tárgyalna. „Regény melléklete“ három — négy eredeti regényvel ajándékozza meg évenként előfizetőit.

Zöld borítéka telve van mulattató apróságokkal s talányokkal, melyeknek megfejtői érdekes jutalmakat kapnak. — S a „Képes Családi Lapok“ daczára sokoldalúságuknak, mégis bátran kezébe adhatók a család minden rendű és koru tagjának; daczára gazdag tartalmának mégis a legelőkelőbb szépirodalmi képes hetilap. Előfizetési ára a „Hölgyek lapjával“ s a Regény melléklettel együtt egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. e. s a kiadó hivatal (Budapesten, nagy korona utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legelőkelőbbben posta utalványon intézendők kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatóvány számokkal.

Kapácsy Dezső költeményei. Abrányi Emil hírneves költőnk előszavával még e hó folyamán meg fognak jelenni. Az igaz érzelmeket egyszerű hangon, megkapó közvetlenséggel tudja Kapácsy dalba fűzni. Edesén, lágyan hangzik lantjáról az ének; a mit érez fájdalmat vagy boldogságot, úgy fejezi ki, hogy mi is vele érzünk, vele örülünk. Megjelenő kötetéből mai számunkban mutatól küzlünk egy hangulatos verset. A kötetet közönségünk szives figyelmébe ajánljuk, Kapácsy már csak azért is megérdemli támogatásunkat mert ő volt az első ki EMKÉ-nk javára, a kezdett nehéz küzdelmei közepette, oly fáradhatlanul gyűjtötte az adományokat. Kapácsy jelenleg Heves megye árvászéki jegyzője és Egerben lakik. Az előfizetési pénzek (1 frt 20 kr) oda küldendők.

VEGYES HIREK.

— **Megyénk tisztikarának** fájdalmas gyásza van. Egyik legtevékenyebb, minden nemes ügy szolgálatában fáradhatlan tagját, Teleky József, az alvinczi járás főszolgabíróját, a megye szolgálatában töltött 24 év után, még férfi kora teljében ragadta el f. hó 16-án a kéréselhetlen halál s juttatta teljes áraságra öt kis kedves gyermekét. Az erőteljes férfit mult hó 11-én a megyei közgyűlésre azonnal, hogy Enyedrre megérkezett, heveny tüdőlob szegeszté ágyhoz, melyből alig fellábadozva sietett haza Alvinczre anyátlan gyermekeihez, hol a még erőhez nem jutott szervezetet az uralkodó influenza járvány támadta meg s ujra tüdőlobbra menve át, végzetes gyorsasággal kioltotta életét. Addig is mig tevékeny életét méltathatnók, — közöljük a családi gyászjelentést: „A legnagyobb fájdalomtól dult kebellem öt kiskorú szeretett, árva gyermeke és rokonai szomorú szívvel tudatják, hogy felejthetetlen atyjuk, illetőleg rokonuk dálnoki Teleky József alsófehérvármegye alvinczi járás főszolgabírója, az erdélyi rom. kath. státusgyűlés tagja, az alvinczi rom. kath. egyház főgondnoka, az Emke alvinczi főkkör elnöke életének 54 ik évében 1890 év január hó 16-án reggeli 1¼ 4 óraker tüdőgyulladásban, a szentségek ájtatos felvétele után jobb létre szenderült. Fáradhatatlan tevékenysége, a közügyek iránti élénk érdeklődése s kedves gyermekei iránti határtalan szeretete még utolsó óráiban is az életbeni ragaszkodását mutatta, — a kiméltelen halál nem tekintette az öt kis árvát, elragadta azt, ki nekik mindentk volt. Legyen nyugalma csendes — és könnyű a hant göröngyei, a melyek porait fedik. Hült tetemei a rom. kath. szertartás szerint f. hó 18-án d. u. 3 óraker saját házából fognak az alvinczi sirkertben örök nyugalomra tétetni. — az engesztelő isteni tisztelet a helybeli rom. kath. templomban f. hó 20-án délelőtt 10 óraker fog az Egek Urának memutatattni. Alvincz január hó 16-án 1890. Teleky Dezső, Ilona, Margit, József és Gábor, mint gyermekei. Szőgyényi Jozefa és Béla, Svai-czer Sándor ennek gyermekei: Alexandrin férj. Méndi Istvánné és Svai-czer István. öz. Szőgyény Zsigmondné ennek gyermekei: Gizella és Leona férj. Örs Istvánné és gyermekei, mint sógor és sógorok. Az egész megye osztatlan részvéte kíséri sirjához a kitűnő tisztviselőt és igaz hazafit.

— **Nekrolog.** Szélesen kiterjedő ősi nemes családokat érint a gyászeset, mely Budapesten egy köztisztelőben álló agg nő elhunytával következett be, miről a következő gyászjelentés szól: „székelyi Majláth Béla saját és neje szentmiklósi és óvári Pongrácz Anna, gyermekeik: Eszter férj. balázsfalvi Brecsán Gézána Kamilla és Béla, valamint székelyi Majláth Irén, Antonia Géza, Ozkár, balázsfalvi Brecsán Géza, Etelka fér. Török Bertalanné és férje kadichfalvi Török Bertalan, továbbá öz. szt. miklósi és óvári Pongrácz Bonóné szül. szt. miklósi és óvári Pongrácz Xaveria s gyermekei Imre, Pál és Jenő, valamint a számos rokonság nevében mély fájdalommal jelenti forron szeretet édes anyjának, anyósának, magyanyjuknak, testvér néniének és nagynénjüknek öz. székelyi Majláth Sándorné, szül. szt. miklósi és óvári Pongrácz Friderika élete 80-ik évében, rövid szenvedés után, végelgyengülésben, f. hó 12-én történt gyászos kimúltát.“ A megboldogultnak hült tetemei nagy részvét között f. hó 15-én tétettek r. cath. szertartás szerint a kerepesi temetőben örök nyugalomra, az engesztelő szt. mise pedig 16-án d. e. 10 óraker a Ferencz rendiek

templomában tartott meg. Az elhunyt igazi összetartó kapcsol volt a nagy család és rokonság tagjai között mindnyájukat átható szeretetével. Béke és áldás poraira!

— **Az erdélyi r. kath. egyházat** nagy veszteség érte dr. Eltes Károly madocsi apát, tiszteletbeli pápai kamarás székesegyházi kanonok, kolozs-dobokai főesperes és kolozsvári plébánosnak folyó hó 12-én, hosszas szenvedés után, élete 53-ik évében történt elhunytával. Egyháza ügyei körül fáradhatlan tevékenység, minden jó ügynek pártfogása, igaz hazafiság és honszeretet jellemezték a valóban népszerű lekipásztort, kit Kolozsvárról f. hó 15-én rendkívüli részvét között helyeztek örök nyugalomra.

— **Megyénk egyik köztisztelőben álló család** a legmélyebb gyász sujította le. Id. zeykfalvi Zeyk József és neje székely gróf Teleky Ágnesnek életteljes viruló szépségű leánya Zeyk Irma a rövid betegség után f. hó 12-én elhunyt élete 17-ik évében, pótolhatlan őr hagyva szerettei szívében. Hült tetemei Kolozsvárt a háznál tartott isteni tisztelet után a család temetkező helyére Gombásra hozattak s ott f. hó 14-én délután közrészvét között adattak át az anyaföldnek. Mindnyájan igaz és mély részvéttel viseltetünk a sors által oly súlyosan látogatott család iránt.

— **A német egyházi életet** az ujév kezdetén 2 nagy veszteség érte Hase Károly jénai nyugalmazott tanár, hírhírű egyház historikus, kinek magyarul is több munkája ismeretes e hó elején meghalt. Nem sokára követte a kath. Döllinger, ki sohasem ismerte el a pápai csallhatatlanságot, nem akarván öreg napjaiban ön magával ellenkezésbe jönni. Haset a protetánsok, Döllingert a katolikuskok gyászolják.

— **Gyarmath Sámuel** nyugalmazott kuriai bírónak, kinek elhunytáról külön megemlékeztünk, tetemei folyó január hó 12-én nagy részvét között helyeztetek örök nyugalomra, — közöljük a család gyászjelentését: „Érsekújvári Gyarmath Ernő, Izabella és Camilla a maguk, egy a Gyarmath Borbára férjezett Cségey Ferenczné; Gyarmath Eszter öz. Schrammer Józsefné mint az elhaltak testvérei és ezeknek gyermekei; valamint minden közelebbi és távolabbi rokonok, jó barátok és ismerősök nevében, mélyen megszorodott szívvel tudatják, hogy a legjobb édes atya, szerető rokon, hű és önfeláldozó barát érsekújvári Gyarmath Sámuel nyug. m. kir. curiai bíró, alsófehérvármegye volt főjegyzője a n. enyedi ev. ref. Bethlen főtanoda volt jogtanára s volt nemzetőr őrnagy, f. hó 12-én este 7 ½ óraker rövid szenvedés után szívszélhűdés következtében élte 69-ik évében elhunyt. A megboldogult hült tetemei f. hó 14-én délután 3 óraker fognak a háznál tartandó rövid ima után a helyi ev. ref. egyház temetőjében örök nyugalomra helyeztetni. — N. enyedi. 1890. jan. hó 12-én. Béke lengjen porai felétt.

— **Az iparos osztályból** influenza után beállott tüdőlobban Wohlfart József és Váradi Mózes asztalosok hunytak el java férfikorukban f. hó 16-án.

— **A lefolyt hetet** a gyász hetének nevezhetjük városunkban, egy szedi áldozatait a halál. az uralkodó influenza járvány utókövetkezményeiben megdőbbsent sok esetben vett végzetes fordulatot. A helybeli magy. kir. pénzügyigazgatóság két köztisztelőben álló munkás tagját döntötte gyors egymásutánban időelőtti sirban. Folyó hó 11-én este szabádi R o n d é n e s számosztályvezető hunyt el váratlanul s f. hó 16-án este B o k o r J ó z s e f számtiszt hunyta le a betegséggel hosszabb vívdás után örökre szemeit. Általános városzerete a részvét mindkettőnek hátramaradt családjá iránt.

— **A Bethen kollégiumban** az uralkodó járvány miatt a tanítás csak e hó 27-én reggel kezdődik meg. Az igazgatóság.

— **Az EMKE fiók választmányának** megalakulása. Debreczenben az alföld vezérvárosában f. hó 19-én nagy ünnepélyességgel fog megtörténni. Az EMKE igazgató választmánya nagy küldöttséggel fog azon részt venni.

— **Imreh Károly** jelenleg M. Igenbe beosztott szolgabírótól igazi szívéllyességgel bucsuzott el Verespatak bányász közönsége. Folyó hó 1-én este 7 óraker a polgárság bányászmecekkkel élén a verespataki bányász dalkörrel s az abrudbányai első zenekarral, a távozó szolgabíró lakására vonult fel, hol Tóth Kálmán községi jegyző mondott bucsu beszédet a közönség nevében, mire Imreh Károly meghatottan válaszolt, ki emelve azt, hogy fájó szívvel távozik, de Verespatak iránti emléke mindig kedves lesz. Ezután fényes lakoma volt Drégán J. ur vendéglőjében, hol Verespatak egész értelmisége megjelent. A vacsora előtt Raffay Zsigmond unitárius lelkes szép beszéd kíséretében egy igen értékes emlék tárgyat adott át az ünnepeltnek. A lakoma kedélyesen folyt a reggeli órákig. Ezenkívül a verespataki dalkörtől, melynek több éven át volt elnöke, a dalkör tagjainak arcképgyűjteményét kapta. Igen örvendünk, ha közigazgatási tisztviselőinknek ehhez hasonló megismereteltetését halljuk, mely annak jele, hogy hivatali kötelességeiken kívül a társadalom érdekeit is a legbuzgóbb szívvel pártolják.

— **Csuka Domokos** verespataki szolgabíró, f. hó 11-én esküdtött hűségét Kolozsvárt Héczey Lajos királyi

adófelügyelő kedves leányának Ilonának. — A násznagyi tisztelet Kovács Gyula nagyenyedi polgármester viselte, mint a ki 20 évvel ezelőtt Selmeczbányán az örömapa lakadalmán szüntén násznagy volt.

— **A nagyenyedi iparos ifjusági önképző és betegsegélyző egyesület** 1890. február 1-én a régi városház disztermében sajtó pénztára javára zártkörű tanczvigalmat rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a rendező bizottság.

— **A csombordi híd** építésében folyton szállítatik a fa anyag, s a czölöpözés teljes erővel foly, bár a fenék alatti köréteg miatt nagy nehézséggel.

— **Figyelmeztetés.** Miután a nagyenyedi ref. egyházközség hiveire az 1890-ik évre szóló domesztikai illeték bizottságilag javaslatba van hozva, figyelmeztetnek az illető egyháztagnok, miként ezen bizottsági munkálatot folyó évi január hó 28-ig, tisztt. Szilágyi Farkas ur szárlásán megtekinthetik s a javaslatba hozott kirovás ellen felszólamlásaikat élőszóval vagy írásban ugyanezen idő alatt megtehetik. Nagyenyed, 1890. évi január 15-én Gáspár János s. k. főgondnok.

— **A szépség fentartása.** Minden hölgy tudja, mily bájt kölcsönöz az arcnak a kellemes, tiszta száj, az ép fogak és a finom arczbőr. Ha a nő arca még oly szabályos is, de ha az arczbőr durva vagy épen foltos, ha a fogak odvasak, a foghús egészségtelen, vagy ha a száj kellemetlen szagot terjeszt, akkor minden illúzióknak vége van. Igaz ugyan, hogy az intelligensebb hölgyek szoktak használni szájkonzerváló szereket, csak az a baj hogy ezeknek megválasztásánál könnyelműen járnak el. A szájjavítónál és a fogpasztánál csak a kellemes ízt keresik, míg a szappannál csak azt, hogy habja legyen. dr. Popp J. G. udv. fogorvos és udv. szállító készítményeit már 40 év óta ismerik. Anatherin szájjavító 50 kros, 1 frtos és 1 frt 40 kros palackokban — melyek most tetemesen megnagyobbítottak is — a legbiztosabb szer minden fog és szájaj ellen, 35 kros és 1 frt 22 kros fogpasztája és 63 kros fogpora a legjobb fogtisztító szerék, 30 kros növény szappana a leghíresebb gyógyszerzappannak van elismerve, 40 kros napraforgó virág és 50 kros Vénus szappana pedig a jelenkor legfinomabb divatpipere szappana. — A szereket kaphatók: Nagyenyeden: Kovács J. és Varró F. gyógyszerészeknél és Czirner J. J. kereskedőnél.

Czukorrépa termelése első eredménye.

A nagyenyedi határon az ugy nevezett „Kádastó“ határ részben 3 kath. hold és 200 □ öl területű fekete agyagos es homokos földbe vettem 1889. május 2-án Vilmorin fajta czukorrépa magot.

Ezen művelés alatti terület azelőtt 6 évvel gyepből törtetett fel s azon idő óta minden évben kukoricával vettetett. A talajnak némileg hajlama van vizet tartani.

A megelőző évben is gazdag kukorica termést adott. Összesen nem szántottam fel, hanem csak 1889. április hó végén egy s z e r. Ezen egyszeri szántás alá lett a mag, eléggé doroncos és kiszáradott földbe elvetve május 2-án sorvető géppel. Végh Sámuel géptulajdonos vetette el.

A mag 14—18 nap multával indult kelésnek de csak imitt amott nagy ritkán.

Nem vártam hosszasan a kelésre, hanem május 25, 27, 28 és 29. napjain megkapáltattam s a sorok közül a dudvát kézzel eltávolítottam. Ezen munkára felment összesen 45 napszám.

Junius 12-én ritkítást végeztem 8 munkással. Ugyan ezek pár ezer palántát ültettek is a sorok közé.

Junius 13, 14 és 15. napjain végeztem a 2-ik kapálást összesen 28 emberrel. A mag ekkor is javában kelt, mert két három nappal a 2 ik kapát megelőzőleg azon határ részben egy kevés eső esett, mely a talajt 8—10 centiméter mélységre beáztatta. Junius 25-én és 27-én ujra ritkítottam összesen 8 emberrel. Julius 10, 12, 13. napjain végeztem a harmadszori kapálást 34 munkással.

A mag még akkor is kelt annyira, hogy az apró répa mennyisége az összes répa palántnak mintegy 30—35 százalékat tehetta. Általán későbbi kelés sürítette be a bevetett területet. Az ültetés rajmi gyarlón fejlődött. Augusztus 14, 16 és 17-én takartattam (felhozattam) 15 emberrel. Ekor is volt frissen kelt répa palánt elég.

Szept. 11-én ujra takartattam a későbbben kelt palántokat. Egy ember végezte ezen munkát. A nyári munkára felment összesen 154 munkás. Enek munkabére élelmézzel (20 krral számítva egy ember napi élelmét) 79 frt kiadást vett igénybe. Szept. 14-én kezdte a gyár megbizottjai polárizálás végett répát, mikor akárhány répa palánt nem volt 6 hetüsnél idősebb. Nem polárizált akkor többet 8 és 9% tized foknál.

Szeptemberben beállottak a meleg esős idők, minek következtében a répa rendkívüli erővel és gyorsasággal fejlődött és tömöttődött. Október 11-én kezdtem a kiszedéshez.

Folytattam 12, 14, 25, 26, 30, 31-én és bevégeztem

nov. 1-én. A kiszedés igénybe vett összesen 173 munkást.

Azért ennyit, mert a kiszedett répa egy részét másodszer takarították meg velem a gyár megbízottjai és mert nedves talajban, ködös rövid munka napokon végeztem a kiszédést.

Rendes időben ezen munkát biztosan ellehetett volna végezni fél ennyi munkaerővel.

A kiszédési munkát került 86 frt 50 krajczáromba, élelmezéssel.

A répa 53 terüben lett beszállítva, a Váradi-féle kert területére 6 krral fizetve métermázsáját került a beszállítás 31 frt 80 krba.

Az elvételért fizettem 6 frtot, szántásért 12 frtot. Összesen kiadtam ezek szerint 215 frt 30 krt. Beszolgáltattam az én számításom szerint 501 a gyár számítása szerint 493 métermázsát. Kaptam összesen 375 frt 84 krajczárt. A hulladékért 5 forintot. Az elért eredménye szerint 165 frt 54 kr tiszta haszon, ide nem számítva a takarmányul felhasználható mintegy négy szekér terü répa értékét, mi 20 frtra szinte becsülhető.

Általán adott az én vetésnek holdja 160 métermázsza termést és 60 forint tiszta hasznot. Én az elért eredménnyel teljesen meg vagyok elégedve s jó lélekkel ajánlom gazdatársaimnak, hogy a czukorrépa-termeléssel ne hagyjanak fel, mert az rendes viszonyok között s valamivel jobb árban fizetve a gyár által, gazdaközönségünk részére szép hasznot fog behozni. Hanem legalább egy havi idővel korábban kell vetnünk mint a jelen évben vetettünk. Nagyenyed, 1890. január 11.

Szilágyi Farbas.

CSARNOK.

Hogy cseppentünk el egy millióból.

Félig-meddig igaz történet.

Egy millió! Sok pénz az; még régen is nagy numerust representált, pedig akkor egy véka buza egy félhuszast egy zsák zab anyit se ért. Ha igaz, mit nekem nagyapám beszélt — s hiszem, hogy igaz — akkor a kinek két mariassa volt, az körülbelől ott állott vele, mint a kinek ma két darab közgyes képű tizes banknota veri a markát.

Ugy; s én erre azt sem mondhatom: ha akarom hiszem, ha akarom nem hiszem; sőt azt sem: rég volt, igaz sem volt. A nagyapám beszélt, hát muszáj, hogy igaz legyen.

Hát még most?! — hogy bedugult annak a pénz pataknak a forrása, vagy mi a fránya történet vele? Nem tudom, de azt igen, hogy a mi malmunkra jól el fért volna az a kis víz. Elügyetlenkedte a bácsi. Igen bizony, hogy miért nem éltem én akkor! tudom több eszem lett volna, mint a bácsinak. Csak hogy úgy van az, kinek az isten eszt adott, annak hiányzik a szerencsége. Bezzeg lett volna nekem eszem, nem lettem volna büszke arra a kis accentusra. Igen, egy valóságos kis parányi accentuson törött ki az egész. Az fujta el a milliókat — (Mert hát itt nem tudok igazat adni az én Bartha Zsiga barátomnak, ki azt állította a minap: csak anyag vonzhatja az anyagot. — Nem azért mert az én bátyámnak nem volt a nyaga, hanem mert tiltakoznom kell az ellen, mintha pénz anyag lenne. Dehogy anyag, oh dehogyan anyag!)

Ezelőtt sok esztendővel, t. i. abban az időben, mikor egyre ment, ha a teológiát végezte valaki, mert ha az neki nem tetszett, azzal éppen úgy lehetett ügyvéd, mintha végezte a justt s beállított valamelyik acélába papnak.

Ez egyre ment; s jól is volt így.

Elég az hozzá, abban az időben végezte el a papságot, nem is késett azonnal Sáros-Keekés jámbor hívei pástorának hívni, mit a bácsi nagy gratia számba vevé, becsicskült s kezdett gyomlálni az urnak szőlőjében.

Gyomlálgatot, gyomlálgatot.

Egy félesztendő kelforgása után azonban, kezdett a bácsi arra a meggyőződésre jutni, hogy ez a gyomlálgat valami unalmas mesterség; de még nem is valami alkalmas pálya arra, hogy az ember kisebb és nagyobb huszasoknak jöjjön a birtokába. Gyéren gyűl a kepe, az is olyan szemetes, ha az ember kirostálta, alig marad belőle valami. Jó pálya ez annak, ki csupán csak istennek igéjével él; de a ki mellett még füstölt kolbászra, carmanadlira is áhitez, annak jobb ha elvenyál másfelé.

Gyerünk innen János. Még sem állott Marosvásárhelyig. Ott legelsőbb is vett egy árkus papirosat, arra megírta a lemondását; aztán vett egy ügyvédi diplomát.

Mit?! vett?

Persze vett. Egy fringiót; ebből állott az egész. A többi már csak a formálást képviselte: felesküdni jurátusnak, eljánni a táblához. Hat hét mulva készen volt a prokátor.

Az én bátyám Kolozsváron ütötte fel a sátorfát.

Kolozsvárt akkor is sok hivatal székelt. János bácsinak, hol emitt, hol amott akadt dolga. Egy reggel a törvényszékhez kellett menni, ott volt tárgyalása. A teremben csendesen pipázgatt az irnok, mikor a bácsi belépett, hanem a szomszéd teremben azonnal nagyobb zajjal folyt a társalgás. Az a társalgás éppen róla folyt.

— Ah, jó reggelt, — gratulálunk! — igazán gratulálunk — barátom, hallatlan szerencse, valóban... szép kis összeg, esinos kis összeg, esinos kis összeg igazán.

János bácsi nézett a háta mögé, kinek szólnak ezek a gratulációk; — azt, hogy őt illetné nem sejtette. — „Mit? Engem illetnek ezek?”

— Szép kis pénz, istenecske jó dolog.

— De kérlek, megbolondultok — He?

— Sőt nagyon is megokosodtunk, éppen most okosodtunk meg. Hogy hinak téged János?

— Hogy hinak?... Miként kérdezhetek ilyet!

— Nem az nem; mikép írod a neved? — Jere csak, van itt egy calamus, firkatsd csak ide a neved.

— Nem értem. Mi történt veletek? Nem elég okmányon, fellebbezésen fityeg a nevem, mire nektek még külön is leírni?

— Meg látod; ird csak ide ni.

— Hát leírom: Csulak János.

Csulak János, Csulak János; meg van, persze meg; ez nem lehet más; természetesen. Te vagy — minden esetre te vagy; — egy kis accentus — de hát nem tesz semmit, — az igen is természetes; indokolva van; igen, a helyzet, a körülmény, — te vagy barátom... — Ugyan, hát már még sem mondotok semmit? — Mondunk. Nyisd ki mind a két füled, kérj még kettőt másról. A tegnap érkezett a szerb kormány egy átírata, melyben értesít arról, hogy Belgrádban egy innen oda vándorolt ur törvényes örökösök nélkül elhalt, hivaták ötlet Culac Milosnak — már most currentaltatja, hogy a ki hatóságilag igazolja magát, a hagyatékot felveheti — 2 év alatt, — nem megvetendő összeg, egy millió franc.

— Az pedig világos, hogy Culac Milos nem lehet más Csulak Miklós ennek törvényes örököse te vagy; ezt mi hatóságilag igazoljuk, — érted? — Ne bolondozzatok kérlek.

— Nem bolondozunk, éppenséggel nem bolondozunk. Itt az irás. — De már ha itt az irás, akkor csak ugyan lehet valami. — A végén is nem pártatlan eset a világ történetében. Aztán nem is muszáj, hogy minden nagybátya Amerikában haljon meg. „Hol az irás?” A biz igaz, — sugja — itt van, benne van. — A bácsi felemelte szemét az égbe, mutató ujjával bögdöste a homlokát, Hátha kiugranék egy okos gondolat Mert ez csakugyan fura egy helyzet! Egy millió! — egy egész millió! Mennyi sok jó dolgot lehet azzal csinálni! Aztán, hogy is lesz akkor?! — bezárjuk az irodát, pipázunk meg iszunk. A végén is ez nem megvetendő állapot.

„Ugyan kérlek nézzétek miféle vallásu volt a szegény néhai”. „Pápista” — „Pápista! mit pápista? — Ez baj, ez már derekas baj. az akkor nekem nem atyámfia. Zwingli után a mi családunk volt a 2 ik kalvinista és... és nem emlékszem ezen a réven egy pápistára sem. Ez baj, ez nem atyámfia — Igen de hát a végén is az a kis vallás különbség... a helyzet is kérem... ki tudja miféle érdek lehetett az oka, oh azt hagyjuk az ördögbe. A végén is az ember egy millióért... nó, nó. Meggondolkoznék biz' ott akárki. Ej! mire való olyan scrupulotusnak lenni.

És ez tökéletesen írja is — úgy látom ezt én ma, úgy látta ezt a bácsi is akkor.

— Adjátok ide kérlek azt az írást, — át akarom nézni.

Más nap a bácsi csendes flegmával sétált vissza a törvényszékhez. Itt van az irás, keressetek mást, nekem nem atyámfia — „de kérlek” — „Mi mindannyian székesy nemesek vagyunk, mi accentusokat nem használunk. Keressetek más örökös, nekem nem atyámfia”. No kérem alásan, ilyen bolondot csinált a bácsi, — hiába beszéltek annak; előtte a ki székesy nemes, annak tudni kell leírni a nevét, ki pedig nem az ő azzal nem lehet rokon.

Fájdalom, fájdalom.

Valami Csollák nevű ur csipte el a frankokat, — de neki könnyebb is volt jogot formálni, ő félig-meddig tót volt; hanem nem valami fényes eredménye lehetett: az unokája velem együtt csak a képezdén volt.

Cs . . . . L . . . . .

Meteorologiai adatok

Január 11—17. Nagyenyeden.

NB. Az adatok sorrendje: légnyomás közepe mm. tengervízszintén, hőmérséklet közepe, maximuma és minimuma C°, viszonylagos nedvesség közepe %, csapadék mm. borulat (bt=borult, bs=borus, dt=derült, ds=derős) legnagyobb szél (E—K—D—N 1—10 fokkal) stb. Az egész hétről szóló sorozat zárjeles számai az előbbi hét közti különbséget jelentik.

Ny. Wokál Jánosnál Nagyenyeden' 1890.

ről szóló sorozat zárjeles számai az előbbi hét közti különbséget jelentik.

Szombat.	63.3	-04.3	-02.0	-06.0	91	bt	EN1	ny	dér
Vasárnap	62.5	-02.7	+02.4	-07.4	80	ds	K2	00.5	dar.lőzap.
Hétfő	62.4	-06.4	-02.0	-14.0	91	vt	EN3	00.1	hó dara
Kedd	68.6	-05.8	-02.0	-10.4	91	bs	ny	"	"
Szerda	69.3	-04.2	+00.0	-07.0	89	ds	—	00.1	"
Csütörtök	62.5	-02.8	+02.0	-09.0	91	bs	DN4	00.5	"
Péntek	67.0	-01.2	+02.0	-05.0	83	bs	EN5	—	"
Egész hétről	65.1	(-13)	-3.9	(+4.6)	+0.1	(+6)	-8	(+4)	S9
(+2) 1-2	(+1-2)	hó							

A jövőben valószínű időjárás: továbbra is változékony, több csapadékkal.

Közli: Dr. F. D.

Felelős szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Árverési hirdetés.

A néhai Kósa-Reznek István és Császár Anna hagyatékához tartozó magyar-utcai földszinti házas telek folyó évi január hó 27-én d. e. 11 órakor lakáson tartandó árverésen 3 egymástól független bérbe fog adatni a következő feltételek mellett:

1. A kikiáltási ár 170 frt,
2. A házber évnyegyedeként előfizetendő.
3. Egy év leteltével mindkét félvi felmondás jog illeti.
4. A gondatlanságból származható tüzkárért a bérelő felelős.
5. Kellő biztosítékkal bíró felek zárt ajánlatot is tehetnek.

Nagyenyed, 1890. január 18.

Dr. Magyar Károly,

(1-1)

zárgondnok.

A Minorita-rend ugynevezett Rezidentia épületében 2 egymásba nyíló tágas szoba szép nagy tágas konyhával, kamara és fás színnel a földszinten, 1 külön szobával az emeleten kiadó. (1-3)
Értekezhetni BISZTRITSÁNYI LAJOS-nál.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendes házi barátja.

Közkezdetséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s úgy van szerkesztve, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezébe lehet adni s e mellett az atyák, anyák és nagyanak is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találhatnak benne. — A „Hölgyek Lapja” ezimű mellékletünk, a nők házi tanácsadója és szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a divat köréből megbeszélhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok” képei, a legelső művészek esetjének köszönik létüket. — A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobbat igyekeznek nyújtani s hogy hivatásának megfelelő, azt legjobban bizonyítja, immár 11 évi fennállása mint hazánkban egy hasonló irányú lap nem volt képes elérni. — Mindenlaphoz egy külön, könnyű köthető regény-melléklet van csatolva, mely évenként, 3-4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok”, „Hölgyek Lapja” ezimű divatlap s „Regény” melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetéseket (a hó bármelyik napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból mutatványsszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik eziránt — levezélszerűbben levelezéssel — hozzá fordulnak.

Teljeszámú példányokkal még mindig szolgálhatunk a „Képes Családi Lapok” szerkesztősége és kiadóhivatala

(5-6) Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

3043/1889.

tévi

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által a nagyenyedi kisegítő takarékpénztárnak Lázár Vasília elleni ügyében, végrehajtató kérelmére, a végrehajtási árverést 150 frt tőke követelés, ennek 1884. márczius 29 napjától járó 8% kamatait 10 frt perbeli, 9 frt 50 kr. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 5 frt 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett, végrehajtást szenvedő Lázár Vasiliának megkerékli 58 tkben A+ 1-15. rsz. a. ingatlanaira 412 frt kikiáltási árban és a 62. tkben A+ 1-5. s 7-13. rsz. a. foglalt ingatlanokból 1/4 részben megillető jutalékára 92 frt 60 kr megállapított kikiáltási árban elrendelte azon megjegyzéssel, hogy az 58. tkbeni A+ 5. rsz. 348/1 hrsz. a. szőlőt 20 frt, s a 62. tkben foglalt A+ 3. rsz. 349/2. hrsz. a. szőlőt 13 frt 68 kr dézsmaváltás terheléssel, s ugyan ezen tkben öz. Porku Kirilláné az A+ 1-5 s 7-13 rsz. a. ingatlanokra élethossziglani hasznélvezettel bír.

Az árverés 1890. évi február hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Megyerék községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozik, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes érték-papirban letenni. Verő köteles a vételért az árverés jogerőre váltva után 2 egyelő részben 30 és 45 nap a. minden egyes részlet után az árverés napjától, számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bíró letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és Megyeréfalva község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Nagyenyed, 1889. május 30.

Csegezi,

k. aljárásbíró.

4. SZÁM

Szerkesztő

Nagy

A KIADÓ

lap szerkesztés

közlemény

Kiadó

Wokál János

az előfizetés

bérméret

Készítetők

Az alsófe

A szép

megyei gazd

nem ad mag

Az orsz

gazdasági eg

rium által é

közvetítetni

évek óta j

miniszterium

Van ek

Mi az oka

kigazolni?

A gazd

más pl. a v

nek figyelem

Figyelemme

haladásokat

ismertetése

lehet a gazd

okozni. Ga

jövedelemre

Ez egy

szik a kultú

meghonosita

gazdasági te

Az áll

állításokat

fordít.

A műt

termő erejét

behozatala

A gazd

Ez egy

rendes tagja

Emlék

A szer

csendelt csak

oláhcsepakok

zavarta.

Karácson

tábornok a Fer

egy lovas es

katonaságot er

látni. Előfordu

együtt elbukot

Enyredre

rendes katoná

leverten. Haru

1-ig itt pihen

hol jelenleg

tüzelésre kész

magyar csapat

melynek itt vi

A csász

levérségükből

osztrákok vala

nyomuló mag

mulva biztos

meg is szállt

Ezen hi

boldogító ren

gyorsan közel

a magyar csap

s ma, holnap